

Kommunstyrelsens
stadsutvecklingsutskott

Genomförandeavtal om Saltsjöbanans upphöjning i Nacka

Informationsärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott noterar informationen i tjänsteskrivelsen daterad den 4 maj 2023 till protokollet.

Sammanfattning

I maj 2022 träffade kommunen och Region Stockholm en avsiktsförklaring som syftar till att säkra en kapacitetsstark Saltsjöbana för framtidens resande. Genom avsiktsförklaringen är parterna överens om att kommunen ska etablera en planskild korsning mellan Planiavägen och Värmdövägen i Sickla i form av upphöjning av Saltsjöbanan på en bro. När spåret höjs upp på en bro får området en öppnare, mer tillgänglig och sammanhållen stadsmiljö och barriären som banvallen skapar bryts.

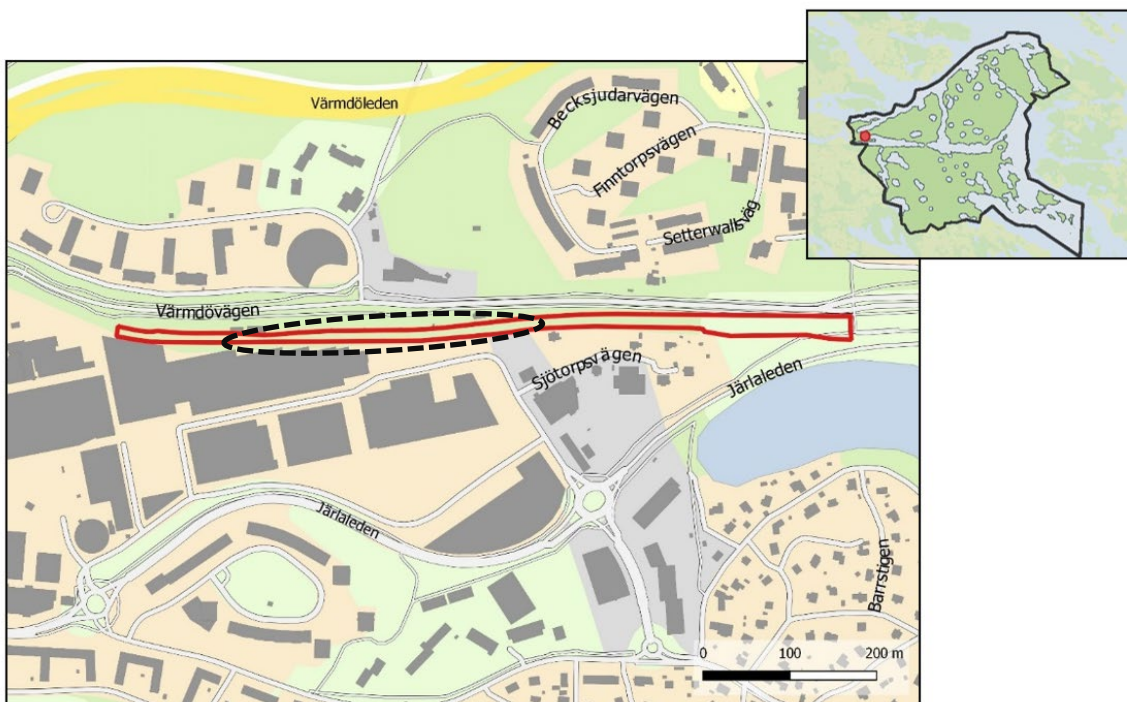
I enlighet med tecknad avsiktsförklaring tas nu ett genomförandeavtal fram för att möjliggöra fortsatt arbete med Saltsjöbanans upphöjning. Genomförandeavtalet syftar till att reglera ansvarsförhållanden och kostnadsfördelning under planerings-, projekterings- och byggskedet. Avtalet anger även principer för frågor om rådighet och ägande samt framtida drifts- och underhållsfrågor med mera.

Parterna är överens om att kommunen ska äga den nya bron och ha rådighet över de markytor som frigörs under bron. Regionen ska äga och ha rådighet över spåranläggningen med tillhörande utrymmen för att kunna bedriva järnvägstrafik. I genomförandeavtalet åtar sig kommunen att ansvara för samordning och projektledning av regionens och kommunens gemensamma projekt. I enlighet med tidigare tecknad avsiktsförklaring åtar sig kommunen även merparten av alla kostnader för planering och genomförande av det gemensamma projektet. I föreslaget genomförandeavtal med tillhörande gränsdragning förtydligas fördelningen av kostnader mellan regionen och kommunen.

Detta informationsärende kommer följas av att beslut om genomförandeavtalet behandlas i kommunstyrelsen den 12 juni och slutligen beslutas i kommunfullmäktige den 19 juni 2023. I samband med kommande beslut om genomförandeavtal kommer en kostnadsbedömning att presenteras baserat på tidigare framtagna kalkyler och aktuell kunskap om projektet och kostnadsökningar i samhället.

Ärendet

Nacka stad kallas det nya, täta och blandade området som skapas på västra Sicklaön där stadsbyggnadsprojektet Saltsjöbanans upphöjning ingår. Projektområdet omfattar del av fastigheten Sicklaön 76:1 som ägs av Region Stockholm, genom AB Storstockholms Lokaltrafik, och berör en del av Saltsjöbanan i Sickla i höjd med Sickla köp kvarter. Projektområdet avgränsas av Värmdövägen i norr och i huvudsak av Sickla köp kvarter i söder. Projektområdet kommer att vara en viktig målpunkt för Nackabor och besökare med anledning av kollektivtrafiknoden station Sickla, bestående av busstrafik, Saltsjöbanan och den nya tunnelbanan.

Bild 1: Rödmarkerat område visar projektområdets ungefärliga utbredning. Inringat med svart streckad linje redovisar det preliminära läget inom projektområdet där Saltsjöbanan höjs upp på en bro. Instickskartan visar områdets geografiska läge.

Startpromemoria för stadsbyggnadsprojektet antogs av kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott den 20 oktober 2015, § 201, med stöd av punkten 52 i kommunstyrelsens delegationsordning.

Idag skär järnvägen rakt genom Sickla i markplan och utgör därmed en påtaglig barriär som skiljer de norra och södra delarna från varandra. Syftet med Saltsjöbanans upphöjning är att

bygga bort barriäreffekten genom att Saltsjöbanan höjs upp på en bro. Därigenom skapas förutsättningar för en sammanhållen, trygg och levande kvartersstad. Tunnelbanan som är under utbyggnad får en av sina nya stationer direkt söder om projektområdet som därmed blir en viktig nod och en ny urban entrépunkt till kommunen. Tunnelbanan får två entréer, en söder om projektområdet och en norr om.

Tack vare bron länkas Sickla köp kvarter ihop med Alphyddan och Finntorp där det planeras fler bostäder. Sickla station är redan idag en central plats för resande med kollektivtrafik, men knutpunkten blir ännu viktigare när Sickla utvecklas. Sickla förändras och blir ett tätare, mer blandat område med cirka 4 500 nya bostäder och 1 800 kvadratmeter yta för service, handel och kontor.

2016 genomfördes ett samråd av förslag till ny detaljplan för Saltsjöbanans upphöjning. Syftet med detaljplanen var att möjliggöra lokaler för handel, service, teknikrytmen och kulturverksamhet under upphöjningen. Planarbetet blev efter genomfört samråd vilande med anledning av pågående avtalsförhandlingar.

2017 ingick kommunen och Stockholms läns landsting, nuvarande Region Stockholm, en avsiktsförklaring om att bygga en upphöjning av Saltsjöbanan mellan Nacka och Sickla station. Avsiktsförklaringen var villkorad av att genomförandeavtal skulle tecknas inom två år. Genomförandeavtal tecknades inte inom angiven tidpunkt vilket innebar att giltighetstiden för avsiktsförklaringen löpte ut.

Under 2020 återupptogs förhandlingarna vilket resulterade i en ny avsiktsförklaring mellan Region Stockholm och kommunen för en kapacitetsstark Saltsjöbana som antogs av kommunfullmäktige den 16 maj 2022, § 178. Genom avsiktsförklaringen är parterna överens om att kommunen ska etablera en planskild korsning mellan Planiavägen och Värmdövägen i form av upphöjning av Saltsjöbanan på en bro.

Upphöjningen innebär byggande av järnväg och därför måste en järnvägsplan upprättas. Kommunen ansvarar för att upprätta underlagen för järnvägsplanen. Regionen är ansvarig för järnvägsplanen i egenskap av anläggningsägare och är därför ansvarig utåt mot sakägare och allmänhet i samband med samråd, granskning och fastställelse av järnvägsplanen. Parterna har därför träffat ett särskilt avtal som reglerar ansvarsfördelningen och Regionens kostnader för arbetet med järnvägsplanen som en följd av gällande avsiktsförklaring.

Just nu pågår arbetet med att ta fram ett samrådsförslag till en ny järnvägsplan. Samrådet är planerat att starta andra halvåret 2023 och genomförs av Region Stockholm som är anläggningsägare i samverkan med kommunen. Parallellt utreder kommunen hur den nya broanläggningen kan utformas med hänsyn till platsens förutsättningar och de krav som följer av att järnvägsanläggningen ska läggas upp på den nya bron.

Efter beslut av kommunstyrelsen den 3 april 2023, § 125, om att avbryta detaljplanen för Saltsjöbanans upphöjning har kommunen inom ramen för stadsbyggnadsprojektet Saltsjöbanan upphöjning inga planer på att tillskapa lokaler under bron. Lokaler under bron kan komma att tillskapas vid senare tillfälle.

Ytor under bron som tidigare var tänkta som lokaler kommer frigöras och det pågår därför även arbete med att utreda möjlig utformning av allmänna vistelseytor under bron. Utöver dessa planeras passage längs med Planiavägen för buss- och biltrafik samt passage längs med Simbagatan för gång- och cykeltrafik. Utredningen är i ett tidigt skede.

Genomförandeavtal

I enlighet med tecknad avsiktsförklaring tas nu ett genomförandeavtal fram för att möjliggöra fortsatt arbete med Saltsjöbanans upphöjning. Genomförandeavtalet syftar till att reglera ansvarsförhållanden och kostnadsfördelning under planerings-, projekterings- och byggskedet. Avtalet anger även principer för frågor om rådighet och ägande samt framtida drifts- och underhållsfrågor med mera.

Parterna är överens om att kommunen ska äga den nya bron och ha rådighet över de markytor som frigörs under bron. Regionen ska äga och ha rådighet över spåranläggningen med tillhörande utrymmen för att kunna bedriva järnvägstrafik.

I genomförandeavtalet åtar sig kommunen att ansvara för samordning och projektledning av regionens och kommunens gemensamma projekt. I enlighet med tidigare tecknad avsiktsförklaring åtar sig kommunen även merparten av alla kostnader för planering och genomförande av det gemensamma projektet. I genomförandeavtalet med tillhörande gränsdragning förtydligas fördelningen av kostnader mellan regionen och kommunen.

Detta informationsärende kommer följas av att beslut om genomförandeavtalet behandlas i kommunstyrelsen den 12 juni och slutligen beslutas i kommunfullmäktige den 19 juni 2023.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunen har bekostat arbetet med att ta fram tidigare utredningar och svarar för kostnader för framtagande av ny järnvägsplan med tillhörande utredningar. Kommunen kommer även att svara för merparten av kostnaderna för projektering och genomförande av Saltsjöbanans upphöjning vilket kommer att regleras i kommande genomförandeavtal.

Upphöjningen är en viktig del i kommunens stadsutveckling i Sickla och för att förbättra framkomligheten genom att skapa en vägförbindelse mellan Planiavägen och Värmdövägen. Samtidigt har regionen till stor del redan dubbelspår på sträckan mellan Nacka station och Sickla station. Därför kommer kommunen att få ta kostnaden för själva upphöjningen (ramper och bro) samt del av den nya spåranläggningen. Regionen kommer att bekosta en del av spåranläggningen samt signalsystemet.

I samband med kommande beslut om genomförandeavtal kommer en kostnadsbedömning att presenteras baserat på tidigare framtagna kalkyler och aktuell kunskap om projektet och kostnadsökningar i samhället.

Kommunens kostnader för Saltsjöbanans upphöjning finansieras delvis genom uttag av medfinansieringsersättning från byggaktörer i närområdet.

Projektet planerar söka budget för fortsatt genomförande av projektet i samband med kommande genomförandeslut preliminärt årsskiftet 2023/2024. Genomförandebeslutet kommer att redogöra för projektets ekonomi samt omfatta en utbyggnadspromemoria som beskriver planerad utbyggnad.

Konsekvenser för barn

Upphöjningen av Saltsjöbanan bedöms medföra positiva konsekvenser för barn då den knyter samman bostadsområden norr om Värmdövägen med kollektivtrafiknoden och handelsområdet söder om Värmdövägen, vilket förbättrar tillgängligheten även för barn. Även tillgängligheten till attraktiva parker och friluftsområden förbättras. Upphöjningen i sig medför högre bullernivåer längre bort på omgivningen. Buller är en av flera frågor som utreds i samband med framtagande av ny järnvägsplan och kommer att hanteras inom projektet.

Nina Morling
Enhetschef
Exploateringsenheten

Sandra Henze
Projektledare
Exploateringsenheten